

Remissvar om rörande EU:s strategi "Från jord till bord" COM (2020) 381 final

Sammanfattning

Kemikalieinspektionen välkomnar EU-kommissionens strategi "Från jord till bord". Myndigheten berörs särskilt av de föreslagna åtgärder som rör växtskyddsmedel. Kemikalieinspektionen har följande kommentarer:

- Reduktionsmålet för växtskyddsmedel välkomnas. Det är avgörande att målet, utöver användningen, också omfattar riskerna för att hindra att volymminskningen sker genom en ökad användning av mer problematiska lågdosmedel.
- Det är viktigt att hänsyn kommer tas till medlemsländernas olika utgångspunkter och skillnader i förbättringspotential vad gäller användning och risker med växtskyddsmedel.
- Det är positivt att bestämmelser införs för att styra ländernas arbete mot en mer hållbar användning av växtskyddsmedel till exempel genom en ökad tillämpning av integrerat växtskydd.
- Åtgärder för att underlätta utsläppande på marknaden av biologiska växtskyddsmedel med lägre risk välkomnas.
- En förbättring av miljöriskbedömningarna anses viktig, samtidigt bör en ökad komplexitet av bedömningsmetodiken undvikas.
- Sverige har inga särskilda nationella krav för produktgodkännande av bekämpningsmedel.

Synpunkter

Kemikalieinspektionen har granskat EU-kommissionens meddelande kring strategin Från jord till bord, för ett rättvisare, hälsosammare och miljövänligare livsmedelssystem.

Kemikalieinspektionen välkomnar EU-kommissionens initiativ. Eftersom strategin är mycket övergripande är det svårt i dagsläget att komma med konkreta kommentarer. Områden som kommer beröra, eller redan berör, Kemikalieinspektionen har dock identifierats. Kemikalieinspektionen har följande synpunkter kring dessa:

1. Övergripande målsättning om att minska användning av och risker med växtskyddsmedel (reduktionsmålet)

Kemikalieinspektionen välkomnar den övergripande målsättningen om att fram till 2030 minska den totala användningen av och risken med kemiska bekämpningsmedel med 50 % och minska användningen av bekämpningsmedel med hög risk med 50 %. Det är avgörande att också riskerna omfattas då det annars finns risk att användningsvolymerna minskar, men att användningen av lågdosmedel med högre risker ökar. För Sverige har det sedan länge varit viktigt att främja låg-risk alternativ för att få ned användning av, och riskerna med, kemiska växtskyddsmedel. Detta har bland annat skett genom framgångsrika nationella handlingsplaner sedan 1980-talet. Kemikalieinspektionen välkomnar därför att EU-kommissionen i sin strategi meddelat att hänsyn kommer tas till medlemsländernas olika utgångspunkter och skillnader i förbättringspotential så att de länder som redan kommit långt i arbetet med att minska användningen och risker med kemiska växtskyddsmedel inte åläggs samma krav som de som inte gjort lika mycket.

2. Revidering av direktivet om hållbar användning av bekämpningsmedel

Kemikalieinspektionen välkomnar en revidering av hållbarhetsdirektivet för att bland annat stärka bestämmelserna om integrerat växtskydd.

Sverige har inom ramen för växtskyddsmedelsförordningen (förordning (EG) 1107/2009) verkat för att länderna ska kunna genomföra frivilliga jämförandebedömningar i de fallen då produkter inte innehåller kandidatämnen för substitution. I dessa fall måste det då för samma användningsområde finnas en icke-kemisk bekämpningsmetod eller förebyggande metod i allmän användning i landet. Kemikalieinspektionen ser i detta sammanhang fördelar med att bestämmelserna kring integrerat växtskydd i hållbarhetsdirektivet stärks.

3. Underlätta för biologiska växtskyddsmedel

Sverige har i många år varit drivande i arbetet på EU-nivå för att underlätta för lågrisksubstanser, inklusive mikroorganismer, att komma ut på marknaden. Troligen syftar EU-kommissionen i sin strategi till den redan pågående översynen av kraven på inlämningsuppgifter för mikroorganismer, där Kemikalieinspektionen och Sverige har varit drivande och lämnat in ett antal förbättringsförslag. I de flesta medlemsländerna har det visat sig svårt att hitta expertis för att kunna bedöma ansökningar för godkännande av mikroorganismer och andra biologiska växtskyddsmedel, vilket också leder till att det tar lång tid för dessa ämnen att komma ut på marknaden. I förbindelse med översynen av växtskyddsmedelsförordningen har EU-kommissionen därför för avsikt att stärka denna expertis på behöriga myndigheter.

4. Förbättring av miljöriskbedömningen av bekämpningsmedel

I strategin nämns att EU-kommissionen avser att förbättra miljöriskbedömningen av bekämpningsmedel. Sannolikt syftar detta till ett pågående arbete där medlemsländerna bjudits in för att diskutera så kallade specifika skyddsmål. Detta ska sedan bilda grund för uppdateringar av vägledningsdokument för miljöriskbedömningar inför beslut om godkännande av verksamma ämnen och produkter. Kemikalieinspektionen är involverat i arbetet, i samarbete med Jordbruksverket och Naturvårdsverket. Kemikalieinspektionen anser att en förbättring av miljöriskbedömningarna är viktig, samtidigt som en ökad komplexitet av bedömningsmetodiken bör undvikas.

5. Effektivisera medlemsstaternas godkännandeförfarande för bekämpningsmedel

Det framgår inte av strategin vad som avses med detta. Dock rekommenderar EU-kommissionen i sin rapport kring översynen av växtskyddsmedelsförordningen att medlemsländerna minskar sina nationella krav för produktgodkännande, undviker dubbelarbete, och avsätter resurser för att täcka de möten där man diskuterar produktgodkännanden, inklusive ömsesidiga erkännanden, så att samarbetet mellan länderna kan förbättras. Kemikalieinspektionen har inga särskilda nationella krav och deltar redan i dag i de möten som EU-kommissionen hänvisar till.

6. Ändring av förordningen om statistik om bekämpningsmedel.

Kemikalieinspektionen förser Jordbruksverket med försäljningsstatistik för bekämpningsmedel. Kemikalieinspektionen har i nuläget inga kommentarer kring detta förslag på åtgärd.

I detta ärende har generaldirektören Per Ängquist beslutat. Cecilia Wanhainen har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Peter Bergkvist och Runa Njålsson deltagit.

Per Ängquist

Cecilia Wanhainen